

TOHMAJÄRVEN KUNNAN

TIETOTURVA- JA TIETOSUOJAPOLITIIKKA

Hyväksytty: Tohmajärven kunnanhallitus PP.KK.2024

DOKUMENTIN VERSIOTIEDOT			
Versio	Pvm	Muutosten kuvaus	Tekijä
0.1	11.4.2024	Päivitetty aiemmasta Tohmajärven versiosta	Saara Leinonen
1.0	15.5.2024	Käsitelty kunnan tietosuojaryhmässä	
	28.5.2024	käsitelty Meidän IT ja Talous Oy:n ICT-palveluvastaavan kanssa 28.5.2024.	
		Käsitelty kunnanhallituksessa	

Sisällys

1. Johdanto.....	3
2. Tietoturvan ja tietosuojan tavoitteet	3
3. Tietoturva ja tietosuoja – käsitteitä	4
4. Organisointi ja vastuut	4
5. Riskienhallinta	5
6. Tietoturvan ja tietosuojan toteutus	5
7. Tietoturvan ja tietosuojan toteutumisen seuranta ja valvonta.....	6
8. Dokumentit ja keskeinen lainsäädäntö	6

1. JOHDANTO

Tietoturva- ja tietosuojapolitiikkaan on koottu Tohmajärven kunnassa noudatettavat tietoturvan ja tietosuojan tavoitteet, periaatteet, toteuttamisen organisointitavat ja vastuut. Palvelujensa toiminnan varmistamiseksi Tohmajärven kunta on sitoutunut kaikessa toiminnassaan lainsäädäntöön perustuvaan tietoturvan ja tietosuojan ylläpitoon ja sen jatkuvaan kehittämiseen.

Tietoturva- ja tietosuojan parantaminen on osa kunnan toiminnan kehittämistä, jatkuvuuden varmistamista ja sisäistä valvontaa.

Tietoturva- ja tietosuojapolitiikkaan pohjautuvat suunnitelmat, ohjeet ja määräykset kattavat kaikki tietojen käsittelytoiminnot tiedon koko elinkaaren ajan, riippumatta siitä, missä muodossa tieto on. Ohjeet ja määräykset koskevat kaikkia Tohmajärven kunnan työntekijöitä, luottamushenkilöitä, toimielimiä ja Tohmajärven kunnan toimeksiantoja tekeviä palveluntuottajia. Sopimuksia tehtäessä huomioidaan palveluntuottajien riittävä tietoturva- ja tietosuojataso.

Tietoturva- ja tietosuojatyötä tehdään Meidän IT ja talous Oy (Meita) kanssa. Meita toimittaa kunnan ICT- palvelut, tietojärjestelmät ja tietotekniset laitteet.

2. TIETOTURVAN JA TIETOSUOJAN TAVOITTEET

Kunnassa käsitellään erilaisia henkilötietoja, taloustietoja ja hallinnon asiakirjoja. Osa näistä tiedoista on salassa pidettävää, arkaluonteista tai muuten luottamuksellista tietoa.

Tohmajärven kunnan tietoturva- ja tietosuojatyön tavoitteena on mitoittaa ja järjestää käyttöympäristö ja resurssit siten, että:

- toiminta on tehokasta ja se edistää tietoturvan ja tietosuojan toteutumista kunnan eri toiminnoissa
- turvata tärkeiden tietojärjestelmien ja tietoverkkojen häiriötön toiminta
- varmistaa, että toiminnassa käytettävä tieto on oikeaa, ajantasaista, luotettavaa ja sitä käsitellään lainmukaisesti
- että julkinen tieto on helposti löydettävissä ja käytettävissä
- rekisteröidyn laissa määriteltyjen oikeuksien turvaaminen
- varmistaa, että tiedot eivät joudu tahattomasti tai tahallisesti asiattomien haltuun tai tuhottavaksi
- varmistaa, että tietoja ja tietojärjestelmiä käyttävät vain henkilöt, joilla on niihin oikeus työtehtäviensä hoitamiseksi
- noudattaa henkilötietojen käsittelyssä periaatteita, joita ovat kohtuullisuus ja läpinäkyvyys, käyttötarkoitussidonnaisuus, tietojen minimointi, täsmällisyys, säilytyksen rajoittaminen, eheys ja luottamuksellisuus
- dokumentoinnilla osoittaa, että lainmukaisuusperiaatteita on noudatettu.

Tietojärjestelmätoimintojen keskeytyksistä ja häiriöistä huolimatta kunnan toiminta ja palvelut on pystyttävä hoitamaan vähintään Meidän IT ja talous Oy:n kanssa ennalta sovitulla minimitasolla.

Luotettavuus riippuu palveluketjusta, joka muodostuu Meidän IT ja talous Oy:n tuottamista toimivista työasemista, tietoliikenneverkosta, konesalipalveluista, tietojärjestelmistä ja kunnan käyttäjistä. Normaalitoiminnan jatkuvuuden turvaamisen lisäksi poikkeusolojen valmiuden luominen ja ylläpito on välttämätön osa Meidän IT ja talous Oy:n kunnille tuottamaa tietojenkäsittelyn turvallisuutta.

3. TIETOTURVA JA TIETOSUOJA – KÄSITTEITÄ

Tietoturva tarkoittaa tietojen, palvelujen, järjestelmien ja tietoliikenteen suojaamista ja varmistamista niihin kohdistuvien riskien hallitsemiseksi lainsäädännöllisillä, hallinnollisilla, teknisillä ja muilla toiminnoilla sekä normaali- että poikkeusoloissa.

Tietoturvallisuus kattaa kaikenlaiset tietojenkäsittelytehtävät sisältäen myös erityyppisten dokumenttien arkistoinnin. Tietoturvallisuustoimet koskevat sähköisessä, puhutussa ja kirjallisessa muodossa olevan tiedon käsittelyä, säilyttämistä, luovutusta ja siirtoa.

Tietoturvallisuuden sisältö

- hallinnollinen turvallisuus (johtaminen ja hallinnointi)
- henkilöturvallisuus (osaaminen, roolit, riittävyys)
- fyysinen turvallisuus (toimitilojen ja laitteiden fyysinen suojaaminen)
- tietoliikenneturvallisuus (tiedonsiirron turvaaminen)
- laitteistoturvallisuus (tietokoneiden, puhelinten ym. suojaaminen)
- ohjelmistoturvallisuus (käyttövarmuus, jatkuvuus, käyttöoikeudet)
- tietoaineiston turvallisuus (sähköisten ja paperisten dokumenttien käsittely ja seuraaminen)

Tietoturvallisuustyö on tietoturvallisuuden saavuttamiseksi tehtävien toimenpiteiden suunnittelua ja toteuttamista. Toimintaan kuuluvat tietojen turvaamisen menetelmät, välineet ja toimenpiteet, työhön osoitetut resurssit sekä välineistön tietoturvaominaisuudet.

Tietosuojalla tarkoitetaan henkilöiden yksityisyyden suojaamista, luottamuksen turvaamista sekä oikeuksien ja oikeusturvan varmistamista henkilötietoja käsiteltäessä. Hyvä tietosuojaja edellyttää hyvää tietoturvasoaa.

4. ORGANISOINTI JA VASTUUT

Kunnanhallitus vastaa tietoturvallisuusjärjestelyistä, tietojärjestelmien toiminnasta ja yhteentoimivuudesta sekä tietovarantojen yhteentoimivuudesta (HS 52 a §:n 3 kohta.)

Tohmajärven kunnan johtoryhmä vastaa tietoturva- ja tietosuojapolitiikan toteutuksesta hallinnollisella tasolla sekä tietoturvan ja tietosuojan integroimisesta kunnan kokonaistoimintastrategiaan. Johtoryhmä varmistaa toimintaan kuuluvien tietojen turvaamisen ja suojaamisen menetelmät, välineet ja toimenpiteet, työhön osoitetut resurssit sekä välineistön tietoturvaominaisuudet.

Tietosuojaryhmän tehtävänä on käynnistää toimenpiteet vakavien tietoturvaongelmien korjaamiseksi sekä käsitellä tietosuojarikkomukset ennalta suunnitellun prosessin mukaisesti. Tietosuojaryhmän muihin tehtäviin kuuluvat tietoturvaan ja tietosuojaan liittyvien suunnitelmien ja

ohjeistuksien laatiminen ja käytäntöön vienti sekä koulutusten järjestäminen. Ryhmä valmistelee ja ohjaa kunnan tietoturvan ja tietosuojan käytännön toteutusta ja kehittämistoimenpiteitä sekä niihin liittyvää riskienhallintaa.

Tietosuojavastaava valvoo ja seuraa tietosuojan toteutumista tietosuojan valvontasuunnitelman mukaisesti ja raportoi havaitsemistaan puutteista ja esittää parannusehdotuksia niihin tietosuoja- ja johtoryhmälle. Tietosuojavastaava on mukana uusien tietojärjestelmien hankintaprosessissa.

Esihenkilöt vastaavat siitä, että työntekijät perehdytetään tietoturva- ja tietosuoja-asioihin ja -ohjeistuksiin ja että työntekijät ymmärtävät lakien ja asetusten merkityksen työtehtävissään. Esihenkilöiden tehtäviin kuuluu havainnoida ja reagoida tietoturva- ja tietosuojaongelmiin.

Lisäksi **jokainen Tohmajärven kunnan työntekijä ja luottamushenkilö** on vastuussa tietoturvan ja tietosuojan toteuttamisesta omalta osaltaan. Jokainen työntekijä vastaa siitä, että henkilötietoja käsitellessään noudattaa niitä koskevia lakeja ja annettua ohjeistusta.

5. RISKIENHALLINTA

Kuntaa johdetaan riskien osalta systemaattisesti ja riskien hallinta on osa sisäistä valvontaa. Tietoturvan ja tietosuojan riskien arvioinnista ja riskienhallinnasta vastaa kunnan johtoryhmä ja riskien hallintaprosessista vastaavat toimialajohtajat ja esihenkilöt. Tietoturva ja tietosuoja ovat osa kunnan normaalia toimintaa, jota kehitetään jatkuvasti riskiarvioinnin ja havaittujen epäkohtien pohjalta.

6. TIETOTURVAN JA TIETOSUOJAN TOTEUTUS

Tohmajärven tietoturvan ja tietosuojan perusta on Tohmajärven kunnanhallituksen vahvistama tietoturva- ja tietosuojapolitiikka. Lisäksi on tietoturva- ja tietosuojasuunnitelma, jossa kuvataan keskeiset toimintatavat ja -menetelmät tietojen käsittelylle. Henkilöstön tietosuojaoppaassa ohjeistetaan tiedonkäsittelyä käytännön tasolla.

Tietoturva- ja tietosuojasuunnitelmaan liittyvät Meidän IT ja talous Oy:n tietojärjestelmistä laatimat toipumis-, varautumis- ja valmiussuunnitelmat, joissa kuvataan toimenpiteet ja menetelmät toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi sekä toiminnan palauttamiseksi normaalitasolle häiriötilanteiden jälkeen.

Tietoturvaa ja tietosuoja koskevasta viestinnästä henkilöstölle ja tarvittaessa palveluntuottajille vastaavat toimialajohtajat ja esihenkilöt. Henkilöstölle tiedotetaan tietoturvaan ja tietosuojaan liittyvistä ohjeista tai niiden muutoksista ja järjestetään riittävä koulutus.

7. TIETOTURVAN JA TIETOSUOJAN TOTEUTUMISEN SEURANTA JA VALVONTA

Tietoturvan ja tietosuojan toteutumisesta on tietosuojan valvontasuunnitelma, jonka pohjalta tietoturvan ja tietosuojan toteutumista seurataan tietosuojaryhmässä ja kunnan johtoryhmässä.

Jokaisen Tohmajärven kunnan työntekijän ja luottamushenkilön tulee ilmoittaa havaitsemistaan tietoturva- ja tietosuojapuutteista, tietoturvaan ja tietosuojaan liittyvistä väärinkäytöksistä tai epäilemistään tietoturva- ja tietosuojarikkomuksista esihenkilölle ja tietosuojavastaavalle. Tietoturvapoikkeamat käsitellään ennalta suunnitellun ja ohjeistetun prosessin mukaisesti.

8. DOKUMENTIT JA KESKEINEN LAINSÄÄDÄNTÖ

Tietoturva- ja tietosuojapolitiikassa määriteltyjen tavoitteiden saavuttamiseksi ja prosessien kehittämisen turvaamiseksi kunnassa on:

- Tietoturva- ja tietosuojastrategia
- Henkilöstön tietosuojaopas
- Tietosuojan valvontasuunnitelma
- Tietoaineistojen luokittelu- ja käsittelyohje

Meidän IT ja talous Oy laatii

- Toipumissuunnitelmat (palvelin- ja verkkolaittekohtaiset)
- Varautumissuunnitelmat (järjestelmäkohtaiset)
- ICT-valmiussuunnitelman

Tietoturva- ja tietosuojatyötä ohjaavaa keskeistä lainsäädäntöä ovat:

- Arkistolaki (831/1994)
- Euroopan parlamentin ja neuvoston tietosuoja-asetus (EU) (679/2016)
- Hallintolaki (434/2003)
- Julkisuuslaki (Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta ja hyvästä tiedonhallinta-tavasta 621/1999)
- Julkisuusasetus (Asetus viranomaisen toiminnan julkisuudesta ja hyvästä tiedonhallintatavasta 1030/1999)
- Kuntalaki (410/2015)
- Laki sähköisistä allekirjoituksista (14/2003)
- Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003)
- Laki yksityisyyden suojasta työelämässä (759/2004)
- Laki valmiuslain muuttamisesta (631/2022) ja (706/2022)
- Henkilötietojen käsittelyä koskevia erityissäännöksiä on lukuisissa eri aloja koskevissa laissa.
- Tietosuoja-asetus (5.12.2018/1050)
- Tiedonhallintalaki (1.1.2019 alkaen)